

РОЗДІЛ 5

СФЕРА ГОСТИННОСТІ В ІНФРАСТРУКТУРІ МАЛИХ МІСТ

УДК 911.37:711.435(477.87)

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., КУЦМИДА А.Т.
Мукачівський державний університет

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДПОЧИНКУ В МАЛИХ МІСТАХ ЗАКАРПАТТЯ

До малих міст належать міста з чисельністю населення до 50 тис. чоловік. У Закарпатській області це такі міста, як Берегове, Виноградове, Іршава, Перечин, Рахів, Тячів, Хуст. Наявні малі міста Закарпаття та їх населення визначаються складними природно-географічними, соціально-економічними та історичними факторами. На сучасному етапі в малих містах склалася складна економічна та соціальна ситуація, перш за все у формуванні і функціонуванні ринку праці. Для розв'язання проблем зайнятості населення у малих містах важливого значення набувають будівництво, транспорт, торгівля, готельно-ресторанні підприємства, туризм, обслуговування населення і охорона здоров'я, соцзабезпечення тощо. Складність процесів розвитку малих міст обумовлена становленням ринкових умов до містобудування, соціально-економічних, політико-правових, функціонально-територіальних, екологічних умов; організації оздоровлення й відпочинку та ін. Враховуючи актуальність цих процесів їх дослідженнями займаються науковці багатьох галузей: управлінці, економісти, екологи, географи та ін. Аспекти функціонування розвитку послуг організації дозвілля та відпочинку на основі використання паркового устаткування розглядаються у наукових працях вітчизняних науковців: Н.О. П'ятницької, О.М. Головка, Н.М. Гоблик-Маркович, С.І. Присяжнюка, Р.Р. Сіренка та ін.

Міністерство культури України ініціює проект: «Малі міста – великі враження», в якому ставка робиться на об'єднання територіальних громад. На сьогодні має місце Перечинська об'єднана територіальна громада, утворена 18 травня 2017 року шляхом об'єднання Сімерської, Сімерківської, Ворочівської, Зарічівської сільських рад з населенням 12 627 мешканців (Статистичний збірник «Чисельність наявного населення України» на 1.01.2017 р.).

Закарпаття в цілому, як і окремі малі міста мають конкретні плани розвитку, привабливості і організації дозвілля й відпочинку. Відпочинок, дозвілля і розваги, як і праця, є невід'ємною складовою життєдіяльності людини [1].

Структура вільного часу і характер його використання мають свої особливості, залежать від рівня доходів, сфери діяльності, національного менталітету, релігійних приписів тощо. А роль дозвілля полягає у відновленні психологічних і фізичних сил людини, підвищенні її освітнього та духовного

рівня, здійсненні лише тих занять у вільний час, що відповідають потребам та бажанням людини і приносить їй задоволення у процесі самої діяльності [2].

Потреби людини складають основу розвитку як суспільства в цілому так і розвитку малих міст й самої людини. Заради потреб людини й організуються відпочинки, дозвілля і розваги. Парки та сквери малих міст Закарпаття складають основу для зустрічей, проведення фестивалів, відпочинку, проведення вільного часу та ін. Устаткування в парках можна класифікувати таким чином: для дитячого дозвілля, атракціони для дорослих та сімейні [3].

Головним завданням організації дозвілля й відпочинку є залучення дорослих і дітей до корисного і раціонального використання вільного часу, турбота про безпеку, захист їх прав, інтересів й збереження наявної матеріально-технічної бази. Організація дозвілля й відпочинку складає основу оздоровлення, відновлення сил, поліпшення медико - фізіологічних даних за допомогою змін форм діяльності, нервового розвантаження, підвищення адаптації до незвичних умов, психічному вдосконаленні та емоційному збагаченні внутрішнього світу людини тощо.

На основі проведеного аналізу організації відпочинку у малих містах Закарпаття відмічаються певні характерні особливості.

Берегово (Статистичний збірник «Чисельність наявного населення України» на 01.01.2017 року – 23 926 осіб, станом на 01.01.2017 року), місто обласного значення. Складовим продуктом оздоровлення, відпочинку у м. Берегово є наявність термальних й мінеральних вод. Термальне джерело Берегово – надзвичайно багатий ресурс оздоровлення серцево-судинної системи й хвороб шкіри, аналогів якому в світі є тільки в Новій Зеландії, Ісландії, на Сахаліні. Термальний басейн – спортивного типу, розміщений в комплексі бази «Закарпаття», функціонує протягом року, при якому є готель, кафе-столова і сауна. Це найбільший відкритий басейн, поряд з яким знаходяться два неглибоких для дітей, що працюють тільки в теплий період року. На перспективу потрібно більше уваги приділити побутовим умовам. Родзинкою Берегова є парк відпочинку – парк - пам'ятка – садово-паркового мистецтва місцевого значення. Статус отриманий в 1969 році. Парк по сучасному облаштований і приваблює як жителів міста так і гостей.

Виноградів (населення – 25 454 осіб., станом на 01.01.2017 року), місто районного значення. На 12 га 200 років тому був закладений парк навколо палацу барона Перені. Який був спроектований і засаджений спеціально для прогулянок і відпочинку. Парк Перені у Виноградіві сьогодні – це більше дев'яти гектарів площі, на якій розмістились й оснащені по сучасному дитячі атракціони, силові тренажери, міні-футбольне поле, амфітеатр, місця для відпочинку та велика кількість зелених насаджень. Також він став візитною карткою Виноградова. Тут проводяться районні, обласні, всеукраїнські й міжнародні фестивалі, зокрема у травні – традиційний фестиваль-конкурс виноградарів-виноробів «Угочанська лоза» та у серпні Гала-концерт міжнародного конкурсу-фестивалю сучасної пісні і танцю «Кришталеві грона» ім. Андрія Гріги.

Хуст (населення – 28 473 осіб, станом на 01.01.2017 року), місто обласного значення. Центральний міський парк відпочинку м.Хуст, територією 4 га, реконструйований на основі сучасних науково-методичних підходів. Тут і акуратно вимощена бруківка, понад півсотні новеньких лавиць, встановлені ліхтарні стовпи, зелені зони висаджені декоративними кущами та деревами, зроблено кам'яне берегоукріплення невеличкої річки Хустець, а головне – на кожному кроці розташовані смітники, є будиночок для комунікацій (туалети тощо). Все тут продумано до дрібниць: для дітей – ігрові площадки, атракції та місце для катання на роликах, самокатах, велосипедах; для людей похилого віку та батьків, які гуляють з колясками – зручні лавки та тротуарні доріжки, збережені старі дерева, які влітку дають прохолоду та сховок від пекучого сонця. «Родзинкою» парку є діючий великий фонтан, оздоблений мозаїчною плиткою, із якої під прозорою водою видніється викладений герб Хуста та прапор Євросоюзу. Словом, можна позаздрити хустянам, яким міська влада, залучивши кілька років тому словацьких інвесторів з м.Сніна та реалізувавши грантовий проект (вартістю понад 4 млн. грн.) на розвиток туризму, спромоглася облаштувати сучасну зону для відпочинку містян та гостей міста [5].

Іршава, місто районного значення, має значну густоту населення в порівнянні з невеликим розміром міста (проживає 9 201 особа 01.01. 2017 р.). Парк культури і відпочинку займає центральну частину міста. Будівництво парку було розпочато в 50-их роках, а запрацював у 1960 році. З 2000 року розпочалося відродження парку яке триває і сьогодні. Останніми роками висаджено більше 2000 тис. дерев, мають місце паркові лавочки, а для розваг дітей облаштовано дитячі, ігрові і спортивні площадки. Передбачалося встановлення оглядового колеса, але не встановлено.

Перечин щороку збагачується зеленими насадженнями й має достатню інфраструктуру, яка може забезпечити збори команд з різних видів спорту. Спортивне поле в Перечині вважається найкращим полем в країні для національної федерації з регбі та регбі-ліг, американського футболу. Тут проводять матчі з усіх трьох видів спорту.

Рахів (15,5 тис. населення) місто районного значення. Парк культури й відпочинку – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва, місцевого значення в Україні, об'єкт природно-заповідного фонду. Статус надано для збереження міського парку з насадженнями модрина європейської та сосни звичайної. Міський парк «Беркут» - одна з візитівок міста знаходиться в занедбаному стані.

Свалява – місто районного значення, проживає 17 181 особа (01.01.2017). Міський парк відпочинку це - куточок природи, який знаходиться в центральній частині міста. Парк облаштований лавками, пішохідні доріжки викладені бруківкою, має місце фонтан і є улюбленим місцем для відпочинку мешканців міста і гостей.

Тячів – місто районного значення з населенням 9 112 осіб (01.01.2017). Передбачається реконструкція міського парку в рамках транскордонного співробітництва. В травні 2017 року облаштований єдиний в області скейт-

парк, де молодь має можливості безкоштовно тренуватися в улюблених видах спорту, вдосконалювати трюки на скейтах, роликах, велосипедах, самокатах. Поряд з цим активний вид відпочинку сприяє збереженню і відновленню здоров'я. Заслугує уваги аква-парк «Марина», до складу якого входить басейн і ресторан. Не залежно від погоди, можна зміцнити здоров'я, приємно провести вільний час.

У сьогодишніх умовах, коли ідуть процеси коригування та доопрацювання регіональних стратегій важливо, щоб питанням розвитку інфраструктури парків культури відпочинку в містах і селах Закарпаття приділялася належна увага і враховувалися сучасні наукові, маркетингові та економічні підходи. Отже, основою організації оздоровлення, відпочинку, дозвілля і розваг в малих містах Закарпаття має стати залучення інвестиційних проектів, оновлення матеріально-технічної бази, оснащення парків сучасним устаткуванням як для дітей так і дорослих, які стануть більш привабливими для жителів міст, гостей, іноземних туристів.

Література

1. Організація готельного господарства : Навчальний посібник / Головка О.М., Кампов Н.С., Махлинець С.С., Симочко Г.В. – К. : Кондор-Видавництво, 2012. – 338 с.
2. Гоблик-Маркович Н.М. Сучасні напрями організації дозвілля у закладах ресторанного господарства / Н.М.Гоблик-Маркович // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Журнал наукових праць. – Мукачево : МДУ. – 2015. – Вип. 19(14)2015. – С.174-180.
3. Присяжнюк С.І. Курс лекцій з фізичного виховання : навчальний посібник для студентів технічних вищих навчальних закладів / С. І. Присяжнюк, Д. Г. Оленев.– К. : Видавничий центр НУБіП України, 2015. – 420 с.
4. Державна служба статистики України: Чисельність наявного населення України на 1 січня 2017 року, Київ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Хустський міський парк вразив своїм європейським підходом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khustnews.in.ua/novini/khustschina/6204-hustskiy-mskiy-park-vraziv-svoyim-yevropeyskim-pdhodom.html>.

УДК 640.43:711.435 (477.87)

ГОЛОВКО О.М., КЛЮЧКОВИЧ О.І.
Мукачівський державний університет

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ОСНАЩЕННЯ УСТАТКУВАННЯМ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА МАЛИХ МІСТ ЗАКАРПАТТЯ

Сьогодні заклади ресторанного господарства складають основу соціально-економічного розвитку країни й інфраструктури малих міст Закарпаття. Функціонування рестораних закладів залежить від наявної матеріально-технічної бази і сприяють покращенню життя жителів малих міст, за рахунок задоволення фізіологічних потреб; частково вирішується проблема зайнятості; вирішується питання якісного обслуговування гостей, туристів, потоки яких збільшуються завдяки заінтересованості до малих міст краю. До малих міст Закарпаття (кількість осіб – до 50 тис.) належать: Берегово,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>